

ЕВПОГОДОН КОРОТКОГОСТРО- КІНЦЕВИЙ

Eupogodon apiculata (C. Agardh) P.C. Silva
(=*Dasyopsis apiculata* (C. Agardh) Zinova)

Родина Дазієві — Dasyaceae.

Природоохоронний статус виду
Вразливий.

Наукове значення

Рідкісний вид з локальним ареалом, важливий для вирішення деяких питань ареалогії та охорони водоростей.

Ареал виду та його поширення в Україні

Характеризується середземноморським ареалом, трапляється уздовж чорноморських берегів Росії, України, Туреччини та в Середземному морі. Адм. регіони: Од, Кр.

Чисельність та структура популяцій

Популяції локальні, малочисельні. Кримський заповідник («Лебедині о-ви»), Роздольненський р-н; прибережно-аквально-комплекс біля мису Атлеш (Чорноморський р-н); Каркінітська затока, Одеський, Тарханкут–Севастопольський та Керчинський регіони, Філофорне поле Зернова.

Причини зміни чисельності

Антропогенне навантаження (евтрофування).

Умови місцезростання

На скалах, камінні та водоростях (*Cystoseira*) в субліторалі морів.

Загальна біоморфологічна характеристика

Кущики до 18 см заввишки та до 1 мм завтовшки, незначно або рясно, майже дихотомічно, поперемінно чи із усіх сторін розгалужені, з досить великою кількістю довгих та коротких розгалужених ниток. Слань здавлено-циліндрична, майже плоска, багатощарова, розгалужена, з довгими основними гілками в одній площині, які відходять поперемінно чи спірально та з чисельними розгалуженими моносифонними псевдогілочками, що відходять від кожного членика основних гілок. Основні гілки сформовані із осьової нитки, оточеної 5–8 периферичними клітинами. Коровий шар щільний. На бокових сторонах слані розвивають-

ся шипоподібні вирости, які несуть на верхівках пучок моносифонних гілочок з декількома стихиндіями та тетраспорами. Цистокарпи глечикоподібні, розміщуються поблизу верхівок коротких розгалужених гілочок.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється в Кримському ПЗ (відділення «Лебедині о-ви») та Філофоровому полі Зернова, а також прибережно-аквальному комплексі поблизу мису Атлеш. Необхідне формування альгорезерватів у межах акваторій, де зростає вид.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

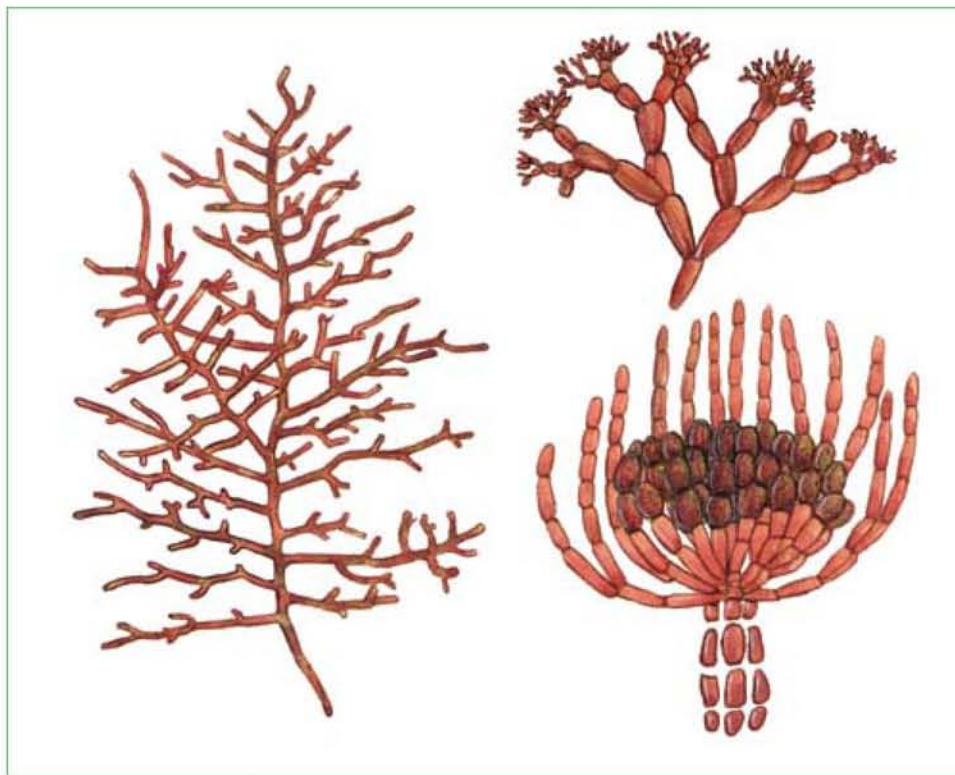
Зинова, 1967; Калугина–Гутник, 1975; Маслов, 2001; *Algae of Ukraine...*, 2006.

Автори: І.І. Маслов, П.М. Царенко
Малюнок: Т.М. Немеровська

ГЕЛЬМІНТОРА РОЗЧЕПІРЕНА

Helminthora divaricata (C. Agardh) J. Agardh

Родина Немалієві — Nemaliaceae.

Природоохоронний статус виду

Вразливий.

Наукове значення

Рідкісний реліктовий вид із ареалом, що зменшується.

Ареал виду та його поширення в Україні

Відомий з морських та океанічних просторів Європи, Азії та Америки. Характеризується середземноморським та індо-атлантико-тихоокеанським ареалом. Чорноморський локалітет: окол. м. Одеса та окол. м. Ялта, заповідник «Мис Мартьян». Адм. регіони: Од, Кр.

Чисельність та структура популяцій

Популяції локальні, малочисельні.

Причини зміни чисельності

Антропогенне навантаження (евтрофування).

Умови місцезростання

Морські води, на водоростях і камінні.

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань 5–20 см заввишки, 1–2 мм завтовшки, блідо-червона або червоно-бура, циліндрична, безладно розгалужена, драглиста. Головна вісь проста або роздвоєна, вкрита численними добре розгалуженими бічними гілками, що відходять від неї майже під прямим кутом. Бічні гілки різних порядків близькі за товщиною, але відрізняються між собою за довжиною та зменшуються до вер-

хівки. Головна гілка злегка звужена до основи та верхівки, а її зовнішній коровий шар сформований повторно дихотомічно розгалуженими асиміляційними нитками, які занурені у драглистий матрикс, а внутрішній шар складається із щільно зближених округлих клітин (до 15–20 мкм). Цистокарп оточений особливими покривними нитками та занурений в слань.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється в ПЗ «Мис Мартьян». Необхідне формування альгорезерватів у межах акваторій, де зростає вид.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Зинова, 1967; Калугина–Гутник, 1975; Маслов і др., 1998; Algae of Ukraine..., 2006.

Автори: П.М. Царенко, І.І. Маслов
Малюнок: Т.М. Немеровська

ХРОДАКТИЛОН РОЗГАЛУЖЕНИЙ

Chroodactylon ramosum (Thwait.) Hansg.
/=*Asterocystis ramosa* (Thwait) Gobi/

Родина Гоніотріхієві — Goniotrichaceae.

Природоохоронний статус виду
Рідкісний.

Наукове значення

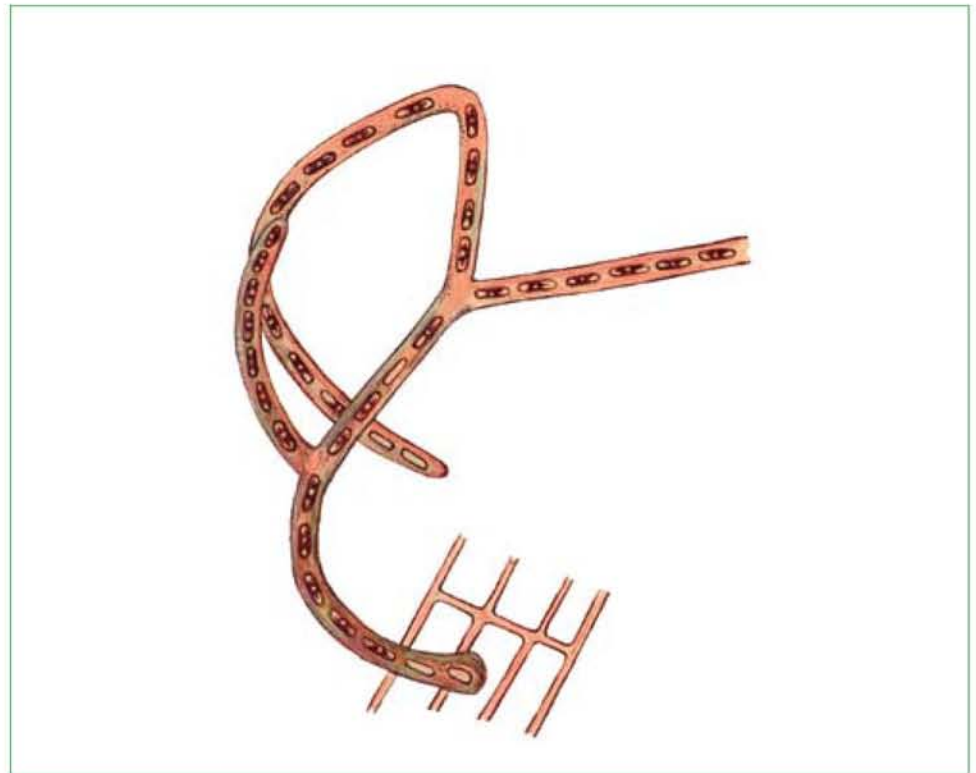
Вразливий вид з диз'юнктивним бореально-тропічним ареалом.

Ареал виду та його поширення в Україні

Євразійський та тихоокеанський ареал; відомий з прісних та солоних водойм. Диз'юнктивно на території України. Адм. регіони: Кв, Дн, Од, Мк, Хс, Кр.

Чисельність та структура популяцій

Популяції локальні, малочисельні. Спостерігається тенденція до скорочення чисельності. Відзначені популяції: оз. Рибне, окол. м. Києва; ставок-охолоджувач Чорнобильської АС, окол. м. Чорнобиль; Ташликське водосховище і ставок-охолоджувач Південно-Української АС, окол. м. Южноукраїнськ; гирло р. Самари та р. Утлюк; Тілігульський,

Григорівський та Тузлівський лимани. Чорноморське узбережжя Криму та Одеського регіону. Азовське море: коса Арабатської Стрілки.

Причини зміни чисельності
Антропогенне навантаження.

Умови місцезростання

Перифітон стоячих та проточних водойм, переважно у морських водах, солоних (солонуватих) лиманах, а також у прісних водоймах.

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань 0,5–1 мм завдовжки, голубовато-зелена, ниткоподібна, однорядна, проста

чи злегка розгалужена. Нитки 8,5–16,5 мкм завтовшки, злегка звужені до полюсів. Клітини ниток циліндричні або еліпсоподібні, видовжені, інколи до майже квадратних, 6–9 x 10–20 мкм. Розмножується акінетами, що формуються із клітин нитки та розміщені на значній відстані одна від одної.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється у Чорноморському БЗ та ПЗ «Мис Мартьян». Необхідне формування альгорезерватів у межах акваторій, де зростає вид.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах
Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення
Відомостей немає.

Основні джерела інформації

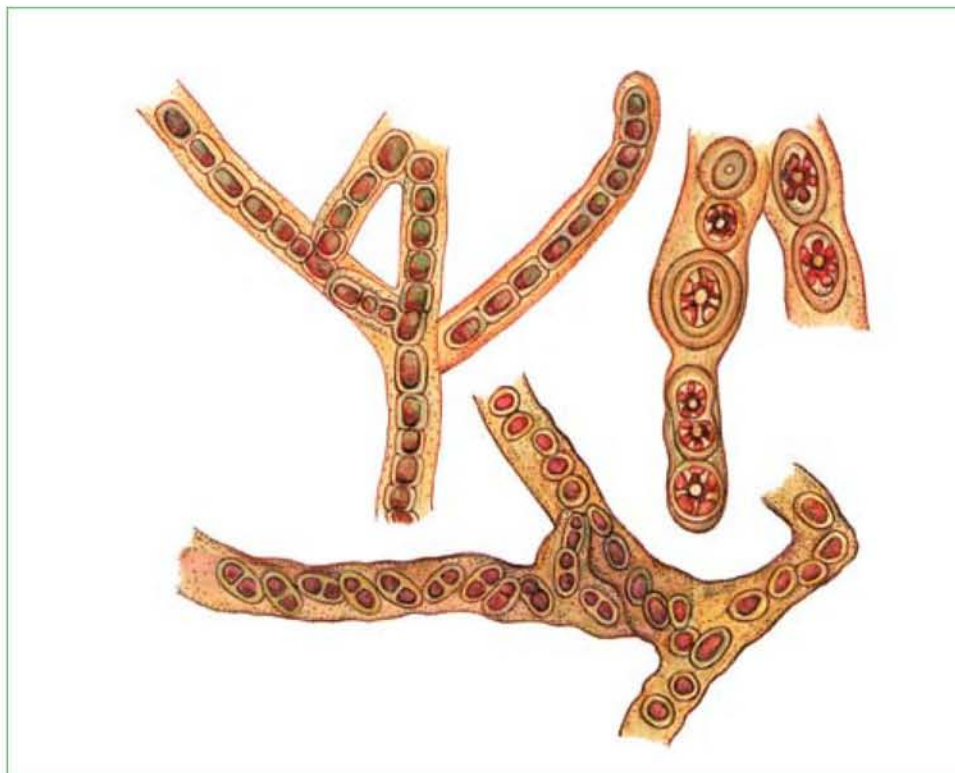
Зинова, 1967; Калугина–Гутник, 1975; Маслов і др., 1998; Ткаченко, 2001; Algae of Ukraine..., 2006.

Автори: І.І. Маслов, П.М. Царенко
Малюнок: Т.М. Немеровська

ХРООДАКТИЛОН ВОЛЛЕ

Chroodactylon wolleanum Hansg. /=*Asterocystis wolleana* (Hansg.) Lagerh./

Родина Гоніотріхієві — Goniotrichaceae.

Природоохоронний статус виду

Рідкісний.

Наукове значення

Вразливий рідкісний вид з європейсько-атлантичним ареалом.

Ареал виду та його поширення в Україні

Середземноморсько-атлантичний ареал; відомий з прісних та солоних водойм Європи. Причорноморський локалітет: Березанський та Тілігульський лимани. Чорне море: Одеське узбережжя, Тендрівська, Ягорлитська та Севастопольська затоки. Адм. регіони: Од, Мк, Кр.

Чисельність та структура популяцій

Популяції локальні, малочисельні. Спостерігається тенденція до скорочення чисельності.

Причини зміни чисельності

Антропогенне навантаження (евтрофування).

Умови місцезростання

Епіфіт на водоростях у континентальних та морських водах, а також у солоних (солонуватих) лиманах.

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань одноклітинна або у вигляді порядних, злегка розгалужених ниток, які формують скупчення молочно-зеленого, оливково-голубого чи жовто-зеленого кольору. Клітини в нитках еліпсоїдні до еліпсоїдно-циліндричних 12–25 x 9–15 мкм, поодинокі клітини — видовжено-еліпсоїдні

до сферичних, нерідко розміщені по дві в спільній оболонці. Хлоропласт один, масивний, радіально-лопатевий, з піреноїдом в центрі. Розмножується еліпсоїдними чи сферичними акінетами, які розташовані поодинокі або по дві в спільній оболонці.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється в Чорноморському БЗ. Необхідне створення альгорезерватів у межах районів, де розвивається вид.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Зинова, 1967; Калугина-Гутник, 1975; Ткаченко, 2001; Ткаченко, Маслов, 2002; Algae of Ukraine..., 2006.

Автори: І.І. Маслов, П.М. Царенко
Малюнок: Т.М. Немеровська

СТІЛОНЕМА АЛЬСІДІ

Stylonema alsidii (Zanardini) K.M. Drew (= *Goniotrichum elegans* (Chauv.) Zanard.)

Родина Гоніотріхієві — Goniotrichaceae.

Природоохоронний статус виду
Рідкісний.

Наукове значення

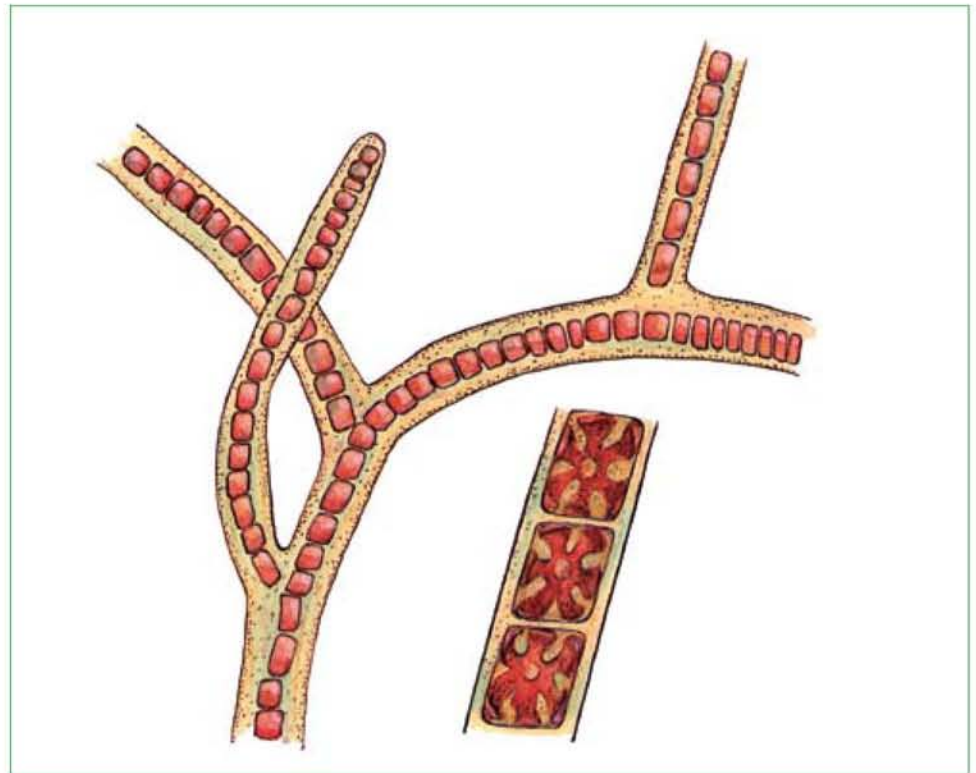
Вид з бореально–тропічним ареалом, важливий для вирішення деяких питань ареалогії водоростей.

Ареал виду та його поширення в Україні

Характеризується каспійсько–чорноморським, бореально–тропічним нотальним, індо–пацифіко–атлантичним ареалом. Відомий з солоних (солонуватих) лиманів та морських водойм Європи, Азії, Полінезії. Адм. регіони: Мк, Од, Хс, Кр.

Чисельність та структура популяцій

Популяції локальні, невеликі. Спостерігається тенденція до скорочення чисельності: Березанський, Григорівський та Тилігульський лимани, Каркінітська та Севастопольська затоки; Одеський і Керчинський регіони та Пд. берег Криму.

Причини зміни чисельності

Антропогенне навантаження (евтрофування).

Умови місцезростання

Епіфіт водоростей на літоралі і в субліторалі до 10–12 м глибини на кам'янистому чи скельному ґрунті, переважно у морських водах, а також у солоних (солонуватих) лиманах чи мінералізованих континентальних водоймах.

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань мікроскопічна, ниткувата, неправильно розгалужена. Нитки прикріплені до субстрату підшоною, що утворена розширенням обгортки. Нитки однорядні, 30–40

х 30–33 мкм або багаторядні 55–115 мкм завширшки, неправильно дихотомічно розгалужені. Клітини в однорядних нитках чотирихвилені до округлих, в багаторядних нитках — округлі, товстостінні, розміщені пухко, попарно, порушеними поздовжніми рядами чи безладно. Верхівки ниток та їх відгалуження — однорядні.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється у Чорноморському БЗ та ПЗ «Мис Мартьян». Необхідне формування альгорезерватів у межах акваторій, де зростає вид.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Зинова, 1967; Калугіна–Гутник, 1975; Маслов і др., 1998; Ткаченко, 2001; Ткаченко, Маслов, 2002; Algae of Ukraine..., 2006.

Автори: І.І. Маслов, П.М. Царенко
Малюнок: Т.М. Немеровська